

Een paarse krokodil? Cito bij kleuters.

We horen regelmatig van leerkrachten onderbouw kritiek op de afname van CITO kleutertoetsen. De kennelijk enige reden om dit te doen is “omdat het zo afgesproken is met de gemeente”. Daarmee lijkt het een echte paarse krokodil. Vanuit het principe “schaf af of leg uit” hebben we gevraagd of er meer onderbouwing te geven is bij de gemaakte afspraak dat we in Enschede op alle scholen een aantal CITO kleutertoetsen afnemen. Deze uitleg vind je hieronder.

Overigens is daarmee voor de komende jaren nog geen besluit genomen of we een dergelijke centrale afspraak willen handhaven. De gesprekken daarover worden nog gevoerd. De voor- en nadelen die bij ons worden aangedragen wegen we zorgvuldig. We hopen met onderstaande uitleg in ieder geval wat meer duidelijkheid te geven m.b.t. de inhoudelijke overwegingen. En die gaan verder dan alleen maar een afspraak met de gemeente.

De kracht van het intensief volgen van de ontwikkeling van kinderen

“De PM’er of leerkracht doet ertoe, hij of zij ziet en weet wat kinderen nodig hebben en is onmisbaar in de ontwikkeling van de kinderen.”

Dit is de kern van de stedelijke conceptvisie “Naar een gedeelde visie anno 2016” dat kortgeleden op basis van de versie van 2012 verder is uitgewerkt. Gerichte observatie geeft inzicht in de zone van de naaste ontwikkeling (Vygotski) van een kind. Deze informatie biedt de PM’er/leerkracht de tools die nodig zijn tot dagelijks handelen.

“Een PM’er of leerkracht die weet aan welke doelen zij met een kind werkt, de inhoudslijnen en ontwikkelingslijnen kent en daarop aan kan sluiten, maakt optimaal gebruik van de plek waar kinderen leren, namelijk de zone van naaste ontwikkeling. Doelen en ontwikkelingslijnen zijn voldoende voor het samenstellen van een beredeneerd aanbod waardoor peuters en kleuters gemotiveerd spelen en ontwikkelen.” (Concept Stedelijke visie, juni 2016)

Bron: School aan zet, 2013

Het gehele visiestuk is gericht op de kracht van de PM’er/leerkracht. Hun professionaliteit en kijk op ontwikkeling geeft dan ook altijd een eerste indicatie tot handelen. Hiermee zijn ook de gekende minpunten van CITO (bijv. toetsen in het platte vlak, alleen formele kennis toetsen etc.) ondervangen.

Echter, het volgen van kinderen middels observatie kent ook enkele risico's. Een belangrijk minpunt is het feit dat een observatie niet altijd objectief is, gevoelens worden meegenomen in de beoordeling. Daarnaast bestaat er, na verloop van tijd, een risico voor tunnelvisie; kinderen van een specifieke (anders dan gemiddelde) doelgroep worden de basisgroep. Gedragingen en capaciteiten worden dan de norm i.p.v. de trigger. Om dit te voorkomen kan naast het observeren ook gebruik gemaakt worden van een objectief toetsinstrument. In het visiestuk staat dan ook beschreven:

“De ontwikkeling en groei van kinderen wordt naast het structureel observeren en werken met een kindvolgsysteem ook gevolgd met behulp van de landelijke objectieve Cito-toets. Met het afnemen van een Cito-toets bekijkt de PM'er of leerkracht de groei van een kind en vergelijkt de uitkomst met een landelijke groei. Zo krijgt de PM'er of leerkracht informatie over een kind waarbij de groei significant afwijkt van de landelijke groei en kan vroegtijdig bekeken worden of er misschien aanwijzingen zijn voor een risico in de ontwikkeling. Het is het “periodiek temperatuur” (Bouwman en Kool, 2016) van de ontwikkeling van een kind. Het is echter wel van belang om goed te kijken naar de manier waarop de toetsen worden afgenomen. Bouwman en Kool (2016) geven aan: “Gebruik de informatie van een toets, waar het voor bedoeld is: het signaleren van de ontwikkeling, waardoor (eventueel met behulp van een methode) een beredeneerd aanbod samengesteld kan worden.”

Kortom, door zowel in de voor- als vroegschool de kracht te gebruiken van beide invalshoeken ontstaat een duidelijk én objectief beeld van de ontwikkeling van een kind. Dit beeld kan worden gebruikt om te bekijken hoe het beste aangesloten kan worden bij de zone van naaste ontwikkeling van het kind.

Met andere woorden het zijn tools die de PM'er en leerkracht in handen hebben om het eigen handelen te sturen en een, op basis van verschillende data, beredeneerd aanbod te doen!

Namens de werkgroep Doorgaande lijn,
Rianne Buist en Leanne Jansen.